MAATALOUS

On vaikeaa saada suomalaisia työntekijöitä esimerkiksi sadonkorjuutöihin. **ASIAMIES KRISTEL NYBONDAS, MAASEUDUN TYÖNANTAJALIITTO**

Virasto varoitti öljykasvien peittausaineiden riskeistä

Rypsillä ja rapsilla käytetyt peittausaineet saattavat olla vaaraksi mehiläisille. Korvaavia aineita ei ole käytettävissä.

Euroopan ruokaturvallisuusvirasto Efsa julkaisi keskiviikkona EU-komission pyytämän selvityksen öljykasveilla ja muun muassa sokerijuurikkaalla käytettyjen neonikotinoideja sisältävien peittausaineiden riskeistä mehiläisille.

Virasto ei tehnyt omia tutkimuksia, vaan kokosi yhteen jo tehdyt selvitykset komission pyynnöstä. Mehiläisten lisäksi neonikotinoidit saattavat olla haitallisia myös muille hyönteisille, mutta tutkimuksia asiasta ei ole, viraston tiedotteessa todetaan.

Efsa nosti esiin kolme neonikotinoidia, joiden on epäilty aiheuttaneen merkittävää tuhoa mehiläisille. Aineet ovat klotianidiini, tiametoksaami ja imidiklopridi.

Myös Yhdysvalloissa ilmenneiden lepakkokuolemien on epäilty johtuvan kyseisistä torjunta-aineista.

Maailmalla imidiklopridi on eniten käytetty tuholaisten torjunta-aine.

Käytetään Suomessa

Kaikki kolme ainetta ovat käytössä myös Suomessa. Rypsin ja rapsin suosituin peittausaine Elado sisältää klotianidiinia ja kilpaileva Cruiser puolestaan tiametoksaamia. Sokerijuurikkaan siementen peittaukseen käytetty Gaucho sisältää imidiklopridia.

Suomessa on myyntilupa kahdeksalle neonikotinoideja sisältävälle tuholaisaineelle.

Eladoa edustavan Bayer Corpsciencen myyntipäällikkö **Juha Peltola** ei ole vielä ehtinyt perehtyä raporttiin, mutta toteaa, että kyseisten torjunta-aineiden riskeistä hyönteisille ja erityisesti mehiläisille on keskusteltu jo vuosia.

Yksiselitteistä näyttöä neonikotinoidien riskeistä ei Peltolan mielestä ole.

Torjunta-aineiden kieltämiseen Peltola ei heti usko, sillä niille ei ole tarjolla korvaavia vaihtoehtoja.

Humboldtin yliopiston tuoreessa selvityksessä päädyttiin siihen, että EU-viljelijöiden tappiot ovat 4,5 miljardin euron luokkaa, jos nämä aineet kielletään kokonaan.

Neonikotinoidien vaikutusmekanismia ei tarkalleen tiedetä, mutta aineiden tiedetään Peltolan mukaan olevan systeemisiä eli aineet liikkuvat kasvissa.

Alunperin arveltiin, että ongelmat liittyivät kylvötekniikkaan ja puhallinratkaisuihin, jolloin siemenen pinnalla olevaa peittausainetta irtosi ilmaan.

Viime vuodet hankalia

Peltolan mukaan tehokkaita peittausaineita kaivataan, sillä etenkin pari viime vuotta ovat olleet hankalia. Kirppoja on ollut paljon, samoin kirvoja.

Tuholaisriskit korostuvat Suomessa, missä viljellään valtaosin kevätkylvöisiä öljykasveja.

Neonikotinoideja sisältävät torjunta-aineet kehitettiin 1980-luvulla ja ne tulivat markkinoille 1990-luvun alussa. Samalla ne olivat ensimmäiset uudet tuholaisaineet vuosikymmeniin. Aineiden etuna oli, että ne tehosivat hyönteisiin, mutta eivät vaikuttaneet haitallisesti nisäkkäisiin.

Peltola ei lähde arvuuttelemaan, mitä neonikotinoidien kielto saattaisi vaikuttaa öljykasvien viljelyyn. ”Ei se ainakaan rohkaise viljelemään.”

VEIKKO NIITTYMAA

VEIKKO NIITTYMAA

Kirvat ja kirpat ovat kiusanneet poikkeuksellisen paljon kevätkylvöisten öljykasvien taimia parina viime vuonna.

Kausityöläisten työaikakirjanpidossa puutteita

Tietämättömyys työaikalainsäädännöstä ja työaikajärjestelymahdollisuuksista aiheuttaa yleisimmät puutteet kausityöntekijöitä palkanneilla puutarhatiloilla.

”Työaikakirjanpidossa on puutteita varsinkin urakkatyön suhteen”, asiamies **Kristel Nybondas** Maaseudun Työnantajaliitosta kertoo.

Myös palkkojen maksussa on oltava tarkkana. ”Palkka pitää maksaa vähintään kerran kuukaudessa eikä työsuhteen lopussa, vaikka työntekijät itse niin toivoisivat”, Nybondas muistuttaa.

Lomakorvausta pitää aina maksaa määräaikaisissa työsuhteissa, eikä peruspalkkaan voida sisällyttää ylityökorvauksia, lomakorvausta tai muita lisiä. Nämä kaikki täytyy eritellä palkkalaskelmassa, joka annetaan työntekijälle jokaisen palkanmaksun yhteydessä.

Lisäksi on muistettava, että työterveyshuoltosopimus pitää tehdä myös kausityöntekijöistä ja ulkomaalaisten työntekijöiden passin kopiota on säilytettävä neljä vuotta työsuhteen päätyttyä.

Puutteista voi tulla iso lasku

Maaseutuelinkeinojen ja puutarha-alan työehtosopimukset sisältävät työaikajärjestelmän, jota soveltamalla voidaan tasoittaa työtunnit keskimäärin 40 tuntiin viikossa, joko työsuhteen keston aikana ja enintään 52 viikon tasoitusjaksolla.

Tämä vaatii kuitenkin vuosisuunnitelman ja työvuoroluettelot. Jos paperitöitä ei hoida kunnolla, voi työnantaja joutua jopa kaksi vuotta työsuhteen päätyttyä jälkikäteen maksamaan pidempien työjaksojen tunnit ylityönä.

Työsuojelutarkastuksen yhteydessä tarkistetaan, että kaikki maksut on maksettu oikein ja ajallaan.

”Näissä asioissa säästämisestä voi tulla hyvin kallista”, Nybondas sanoo. Hän suosittelee ottamaan ajoissa selvää työehtosopimuksen mahdollisuuksista ja velvoitteista.

Sadonkorjuu ulkomaalaisten voimin

Tilojen vakituisesta työvoimasta suurin osa on suomalaisia.

”Kausityövoiman osalta on vaikeaa saada suomalaisia työntekijöitä esimerkiksi sadonkorjuutöihin. Tilat ovat hyvin pitkälti riippuvaisia ulkomaisesta työvoimasta, jota ilman nämä työt eivät tulisi tehtyä”, Nybondas toteaa.

Yleisimmät kausityöntekijöiden kotimaat ovat Venäjä, Ukraina ja Baltian maat.

TUURE KIVIRANTA

Penikkatautirokotteen jakelu alkaa

Penikkatautirokotteiden jakelu turkistiloille on alkanut. Rokotteita tarvitaan, koska yhdellä turkistilalla on todettu penikkatautia.

Suomeen tilatut rokotteet saapuivat eilen tiistain Saksasta. Rokotteita tuli ensimmäisessä lähetyksessä 700 000. Lisätilaus on jo tehty, kerrotaan Suomen Turkiseläinten kasvattajain liitosta.

Tarkoitus on rokottaa kaikki turkistilojen jalostuseläimet. Liitto on aloittanut rokotejakelun yhdessä turkisrehun valmistajien kanssa.

Suomessa oli ennestään 11 000 penikkatautirokotetta, jotka käytettiin viikonlopun aikana. Niillä rokotettiin sairastuneen tilan läheisyydessä olleita.

Kiristyvä pakkanen vaikeuttaa rokotteiden jakelua. Jäätyessään rokote menettää tehonsa.

Eläin kehittää vastustuskyvyn penikkatautia vastaan noin kahdessa viikossa rokotteen antamisesta.

Penikkatauti on viruksen aiheuttama erittäin helposti leviävä turkis- ja koiraeläinten tauti. Siihen ei ole hoitoa. Ihmisille virus on vaaraton.

MT

Valtaosa salmonellatartunnoista ulkomaista alkuperää

Suomen tartuntatautirekisteriin ilmoitetaan vuosittain 2 000–3 000 salmonellatapausta. Näistä vain noin 15 prosenttia on ollut kotimaassa saatuja tartuntoja, keskiviikkona julkistettu zoonoosistrategia kertoo.

Myös vuosittain ilmoitetuista 3 000–4 500 kampylobakteeritapauksesta suurin osa on ilmeisesti saatu ulkomailla.

Vuonna 2008 koko EU:ssa tutkittiin kampylobakteerien esiintymistä broilerin teuraserissä.

Bakteeria esiintyi keskimäärin 70 prosentissa EU:n teuraseristä, mutta Suomessa luku oli 3,9 prosenttia.

Suomen tilanne on hyvä monen muunkin zoonoosin eli ihmisen ja eläimen välillä tarttuvan taudin suhteen. Tuontielintarvikkeet aiheuttavat usein paljon suuremman tartuntariskin kuin kotimaiset elintarvikkeet.

Moni tauti kitketty

Ihmiselle kaikkein vaarallisimpia zoonooseja, kuten rabiesta tai herkästi tarttuvaa niin sanottua korkeapatogeenista lintuinfluenssaa, Suomessa ei tällä hetkellä esiinny ollenkaan.

Meiltä on saatu hävitettyä myös monet aiemmin esiintyneet taudit, joita tavataan vielä osassa Eurooppaa, strategiaraportissa todetaan. Näihin kuuluvat esimerkiksi brusella ja nautatuberkuloosi.

Bruselloosia esiintyy esimerkiksi Välimeren maiden märehtijöillä ja nautatuberkuloosia Välimeren maissa, Irlannissa ja Britanniassa.

Resistenssi uhkaa

Erityisen huolestuneita sekä EU:ssa että maailmanlaajuisesti ollaan resistenteistä mikrobeista eli taudinaiheuttajista, joille on kehittynyt kyky vastustaa niitä vastaan suunnattuja lääkkeitä.

Suomessa tilanne on tässäkin suhteessa kansainvälisesti katsoen hyvä. Koska zoonooseja on vähemmän, myös vastustuskykyisiä kantoja kehittyy vähän.

Suuri vahvuus on myös se, että eläimiä lääkitään meillä harkiten.

MT SANOO SUOMEKSI

[Zoonoosi]

Ihmisen ja eläimen välillä tarttuva tauti. Tartunta voi tapahtua suoraan ihmisen ja eläimen välisessä kosketuksessa tai välillisesti esimerkiksi elintarvikkeiden, veden tai hyönteisten välillä. Zoonoosien aiheuttajia ovat bakteerit, virukset, loiset, sienet ja prionit.

SATU LEHTONEN

Moni salmonellatartunta saadaan ulkomailla ruuan välityksellä. Tämä kenialainen vuohenlihamuhennos ei kuitenkaan aiheuttanut vatsanväänteitä.

Kun mikrobilääkkeiden käyttö suhteutetaan kunkin maan eläinmassaan, Suomi, Ruotsi ja Norja ovat maltillisen käytön kärkimaita.

Lisäksi Suomessa käyttö painottuu kapeakirjoisiin penisilliineihin ja ryhmälääkityksiä tehdään vähän. Näin resistenssin riski pienenee.

Tuonnin kasvu riski

Tilanne ei kuitenkaan pysy hyvänä ilman johdonmukaista työtä zoonoosien vastustamiseksi.

Tartuntojen määrää voivat lisätä muun muassa elintarvikkeiden, eläinten ja rehujen tuonnin lisääntyminen sekä karjakokojen kasvu, strategia listaa.

Myös luomutuotannon kasvu voi lisätä riskejä. Luomueläinten ulkoilu lisää altistumista tarttuville taudeille.

Toisaalta kasvava kiinnostus lähiruokaan voi vähentää riskejä, jos se johtaa tuontielintarvikkeiden määrän vähenemiseen.

Strategia listaa suuren joukon toimenpiteitä, joilla zoonoosien esiintymistä voidaan rajoittaa. Niihin sisältyy muun muassa torjuntatoimien tehostamista, elintarvikeketjun ohjeistusta, tarkempaa seurantaa, tiedonkeruuta ja tilastointia.

SATU LEHTONEN

Koko strategiaraportti on osoitteessa www.stm.fi.

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Maitomaista Nobel-palkittuja

Maidon juomisella ja nobelpalkinnon saamisella saattaa tuoreen tutkimuksen mukaan olla yhteys, kertoo Land.

Tutkijat ovat todenneet, että maissa, joissa juodaan paljon maitoa, on myös paljon Nobelpalkintoja saaneita henkilöitä.

Yhteys saattaa liittyä maidon sisältämään D-vitamiiniin, joka on hyväksi aivojen toiminnalle.

Tutkimuksessa oli mukana 22 maata, joiden maidon kulutusta ja palkitsemisia selvitettiin vuodesta 2007. Listan kärkeen sijoittuvat Sveitsi ja Ruotsi, viimeiselle sijalle jäi Kiina.

Hevosenlihaa nautapihveihin

Irlannissa on sekoitettu hevosenlihaa jauhelihapihveihin, joiden on väitetty sisältävän vain naudanlihaa.

Irlannin elintarvikeviranomaiset ovat tutkineet kaupoissa myytäviä naudanlihasta valmistettuja jauhelihatuotteita ja salamimakkaroita.

Tutkituista 27 jauhelihapihvistä 40 prosenttia sisälsi hevosenlihaa ja peräti 85 prosenttia sikaa. Hevosenlihaa löytyi myös muista jauhelihatuotteista: 31 tutkitusta jalosteesta 21:ssä oli hevosta. Tulosten perusteella viranomaiset ovat nyt huolissaan elintarvikeketjuun päätyvän lihan jäljitettävyydestä.